

Katolik uczynkiem i prawdą: gorliwość

Gabriel Paláu SI

Synu Mój! Wiele ciężkich krzywd wyrządzano ludziom w królestwie pychy.

Trzech mężów gorliwych zapragnęło zapobiec tak wielkiemu złemu. Pierwszy z nich uniesiony zapałem porwał się na przywódcę niesprawiedliwych i pysznych i nazwał go grzesznikiem wielkim. Lecz grzesznik wpadł w gniew i stał się gorszym jeszcze i bardziej wyniosłym. Wystąpił drugi pokorny i cichy, lecz po rozprawie z pysznymi uciekł od nich mówiąc, że są zatwardziali w swej złości i że nie ma na nich rady. A pyszni słysząc o jego przestradchu wyśmiali go i trwali dalej w swych grzechach w obliczu Boga i ludzi. Wtedy odezwał się z kolei najuczeńszy z owych trzech mężów: Mnie zostawcie tę sprawę. I poszedł do pysznych i przemówił do nich uczenie a wymownie, lecz nie zrozumieli go. Więc wzrosła jeszcze nadętość pysznych i jeden z nich przemówił zarozumiale, aby pokazać, że i oni mają wiedzę. A słysząc go przyklasnęło mu wielu głupich i powiedzieli sobie, że to rzecz chwalebna być wielkim grzesznikiem.

Znalazł się jednak inny mąż cnotliwy a miłosierny, który niegdyś także był pysznym. Ten wiedząc z doświadczenia, że pycha jest największym nieszczęściem człowieka, jął modlić się w pokorze serca za onych pysznych. A przykładem cnót swoich i oddając pysznym wiele usług, zapobiegł niejednej szkodzie i pozyskał sobie sławę zacnego człowieka i dobrego obywatela. I po trochu zjednywał sobie serca pysznych, a równocześnie pouczał ich i nawracał uprzejmie a bardzo roztropnie.

Stało się tedy najpierw, że pyszni już nie czynili tyle złego, by nie obrażać tak zacnego przyjaciela – potem, w miarę

lepszego usposobienia, zaczęli uznawać blask cnoty, rozumność i słusność Bożych przykazań i prawdziwość nauki kościelnej: nareszcie zrozumieli, że słusznie i pożytecznie jest poddać się natchnieniu łaski i poddali się jej rzeczywiście.

Wtedy obdarzono męża onego ogólnym szacunkiem i miłością za jego dobre uczynki i zaczęto go cenić jako prawdziwego chrześcijanina. Zaprawdę mówię ci, że od tej chwili mniej grzechów popełniano w owym mieście. I stało się, że i najśmielsi z bezbożnych nie odważali się już tak bluźnić Bogu, jak dawniej. Lecz inni słudzy Boży mieszkający w tym samym mieście, gdy widzieli, że któryś z pysznych, albo nie nawrócił się jeszcze zupełnie, albo nie wzniósł się jeszcze na heroiczny stopień pokory, lżyli go publicznie.

I mówili do siebie: Chodźmy, a wyrzucajmy mu w oczy dawne jego złości, aby już drugich nie uwodził. I nieraz czynili to samo, nie imając się innych sposobów ku poprawie biednych grzeszących. W ten sposób, starając się zażegnać niebezpieczeństwo zgorszenia, sami popadali w wiele błędów. Bo strzegąc pilnie pokory pokornych, pozostawiali pysznych w ich złości.

Lecz Ja ci mówię, że większa to rzecz nawrócić jednego stuletniego grzesznika, niż utrzymać w niewinności stu maluczkich. I bardziej przysłużył się prawdzie, kto nawrócił jednego grzesznika, niż ten kto poprzestał na wykazaniu błędów stu nauczycieli fałszu. I podobnież, choć wypada strzec siebie i drugich przed chytrą przewrotną zwodzicielą, dla samego dobra maluczkich, większej jest wagi nawrócić wpływowego i potężnego grzesznika.

Zaprawdę, zaprawdę powiadam ci, że owi niebacznicy i nieroztropni słudzy, przez swą twardość i bezwzględność nie zdołali zapobiec złemu, którego się lękali ze strony uwodzicieli. Nie nawrócili ani jednego pysznego. Nie przyczynili się do pokory dobrych. Albowiem złości pychy przeciwstawiać trzeba prawdziwą pokorę, a nieużytości –

słodycz miłości Bożej i chytryści – roztropność.

Z odwagą lwa, gdzie trzeba walki, powinna iść w parze słodycz miodu, która przyciąga. I wielkości dzieła nie mierzy się mnogością słów i ilością pracy, ale wielkością miłości, która umie działać w pokorze serdecznej.

Źródło: Gabriel Paláu SI, *Katolik uczynkiem i prawdą*. Tłum. Jan Popiel, Ks. J. Rostworowski SI, wyd. drugie, Kraków 1910, ss. 86-91. (Tytuł i zmiany edytorskie – redakcji GM).

Ilustracja: Fragment obrazu *Dyptyk z portretami pary pielgrzymów* (Różaniec z pomanderem), autor: Barthel Bruyn Starszy, 1528, Wallraf-Richartz Museum ([Creative Commons CC0 License](#)).